

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 74. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminic'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditu-
r'a oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 19 Sept. (1 Oct.) 1865.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inscraterile se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu 16 Septembrie. La corespundint'a lui D. M.
din „Concordia“, pe care in numarul premergatoriu o amu
priimitu in colonele nostre, si tracteza despre acei barbati na-
tionali, cari aru fi sa se aléga de deputati români, Dlu B. a-
duce in „Gazet'a Transilvaniei“ urmatoriulu comentariu:

„Candidarea acést'a de deputati publicata prin Dnulu D.
M. in „Concordia“ pôte sa fia prea bine venita intru atât'a,
incâtu acei Români transilvani, cari potu sperá, cá pre te-
meiulu legei din 1791 voru luá parte la alegeri, voru
grabi a se determiná mai curendu pentru un'a dintre cele
dóue alternative cu care se ocupa ei actu, adeca: sa aléga
séu sa nu aléga, sa tramita deputati la dieta séu sa nu tramita.

Noi din parte-ne pentru casulu, candu Români s'aru de-
terminá a luá parte la alegeri, inca avem a ne adresa cátra
alegatori cu o rogare, a cárei implinire noi o dorimu din a-
denculu sufletulu nostru, eara aceea este cá:

Români alegatori sa-si dea voturile loru a u m a i la can-
didati de aceia, cari si voru face cunoscuta marturisirea loru
de credintia politica si o voru publicá pe aceea de
tempuriu prin vre-un'a din foile politice, eara mai multu sa nu
voteze nimeni orbesce, precum votá candva alegatorii numiti
Kortesek, fára cá sa fia auditu pâna atunci macaru de numele
candidatulu. In casulu de fatia, adeca pentru diet'a din 19
Novembre formularea articululu de credintia politica este pe
atátu usióra, pe cátu cestiunea in sinesi e importanta; can-
didatulu adeca are a dechiará simplu in publicu:

Eu N. N. déca voiú fi alesu deputatu, voiú votá necon-
ditiunatu in c o n t r ' a uniunei Transilvaniei cu Ungari'a; eara
votulu meu se va redimá in urmatórele cu argumente etc. etc.

Séu: Eu N. N. déca voiú fi alesu deputatu, voiú votá
neconditiunatu pentru uniune intocm'a precum este aceea
formulata in art. I din 1848, eara votulu meu etc. etc.

Séu: Eu N. N. voiú votá pentru amanarea (diferirea)
ori cárei discussiuni séu revisiuni a uniunei Transilvaniei cu
Ungari'a, pâna atunci, pâna candu nu se voru complaná si
impeca tóte diferintiele si divergintiele cele mari din sfer'a
dreptulu publicu cate esista intre coróna si între poporulu
Ungariei, cum si între complessulu tieriloru austriace numite
de dincolo de Lait'a si între Ungari'a; eara temeurile
mele etc. etc.

Mai in scurtu, Români sa-si ia prea bine sém'a ce facu si
cui au sa-si dea voturile loru, pentrucá anulu 1865 sa nu le
fia mai fatalu decátu insusi anulu 1848; de aceea sa-si des-
chida ochii, sa izfrunte ori ce intrige si — earasi dicemu —
in casu cand aru alege, sa nu-si dea voturile pâna nu se
voru informá fórté bine despre simtieminteje si despre caracte-
terulu publicu alu candidatulu.

Ear déca cumva in locu de a priimi professiuni de cre-
dintia politica aru fi sa se dea deputatiloru instructiuni
cá si pâna la anulu 1848, in acestu casu sa-si ia alegatorii
earasi sém'a pe cine voru fi insarcinandu cu compunerea
instructiunei, pentruca in trecutu s'au intemplatú abusuri cum-
plite cu instructiunile.

Sasii mai nainte de a candidá incepura a tiné in tóte
tinuturile conferintie private dese si binisioru cercetate.
Ne vine a crede ca Români inca voru face intocm'a si asiá
voru statori unele macesime, dupa care se aiba a se intocmi
pe viitoriu. Numai ce-va mai multu devotamentu si abnegare
de sine.“

Pâna aci parerea Dlui B.; ear parerea nóstra este: ca a-
legatorii romani sa aiba program'a loru facuta, si sa o dea de-
putatiloru loru cu insarcinarea, de a se tiné stransu de aceea,
si sa o tramita la jurnalele române spre publicare.

Noi amu tacutu pâna acum, cáci ne-amu tinutu de pro-
verbinlu românu: grab'a strica tréb'a! si nevrendu a preo-
cupá parerea nimenui'a, amu vrutu a ne informá din tóte ár-
tile, cá sa ne potemu formá unu conspectu despre convi-
ce-

rile politice ale barbatiloru nostri. Si eata acestu conspectu:
Suntu unii, cari dicu: ca unu congressu nationalu conchiamatu
de Archierei s'aru priimi cu cela mai mare disgustu; — altii
earasi condusi de oportunitate afirma: ca Archierei au prii-
mitu insarcinare a stá in fruntea causei nationale pâna candu
natiunea nu va delibérá altcum, si asiá suntu datorj a conchia-
má congressu, cáci caus'a nationala sa pôte periclitá; la care
observá altii, ca Preasantiele Sale sa fia lasati a-si mai vedé
odata cu totadinsulu de penumeratele loru afaceri eclesiastice,
si de tóte neajunsurile si necesurile clerulu; — mai suntu altii,
cari afirma, ca ide'a unui congressu compusú din membrii a-
lesi, condusu de unu presiedinte séu presiedinti alesi, cum
si prelânga unu regulamentu de afaceri, aru aflá placere, in sa
si asiá numai in acelu casu, candu natiunea s'aru vedé earasi
rempinsa la anulu 1847/8; inca se mai adauge si aceea: ca
ómenii nostri in ori ce altu casu numai voiescu a sci de alta
representatiune, decátu numai de dieta, carea sa se conchiame
pe bas'a legei electorale din an. 1863. (.)

Noi marturisimu cu tóta francheti'a, ca dintre enume-
ratele páreru ne alaturámu la cea a unui congressu cu deputati si
presiedinti alesi, si ne pare reu, ca urditorii acestei pareri a-
deveratu nationali si tintitori spre binele natiunei nóstre, n'au
intrebuintiatu tóte putinciósele mijlóce legale pentru esopera-
rea unui asemenea congressu, cáci de aci s'aru fi potutu indru-
má apoi toti barbatii nostri, cari voru aveá chiamare a se infa-
tisiá la diet'a venitóre.

Prelânga acestea recunóscemu de cestiune flagranta in-
cidente si bas'a conchiamatei diete ardelené dela Clusiu; in-
cidente ei se espune in rescriptulu regescu din 1 Sept. a.
c. ca corón'a conchiama cea dieta „spre deslegarea cestiunei
multu momentóse a regulárei referintiloru de statu a Ar-
délulu fatia cu legatur'a cea strensa, in care se afla cu corón'a
Ungariei, si ca bas'a conchiamárei este legea electorala din an.
1791 in sa cu acea modificare, cá si clasele de poporu foste
mai nainte ne'ndreptatite sa concure la alegere.“

Intentiunea maiestatica este mai pre susu de ori ce cri-
tica, cáci tintesce spre impacarea spirtelorú, si a cugetelorú,
de aceea prefige cá uniculu si singurulu obiectu de desbateré re-
vederea articululu I de lege din an. 1848 privitoriu la uni-
nea Ungariei si Transilvaniei in afacerile, care suntu comune
ambelorú tieri.

Póte veri si cine gandi, ca obiectulu acest'a este momen-
tosu, candu insusi rescriptulu regescu lu caracteriseza de mo-
mentosu, si de aceea cere elu prejudecare matura atátu dela
amicii cátu si dela inimicii reincorporárei Ardélulu de Ungari'a,
si demânda partiloru interessante, care suntu reprezentantii
natiuniloru patriotice, a nu luá indesiertu marimea cestiunei, si
a goni scopuri particulari si unilaterali, ei comune patriotice,
cáci numai astfelu intemplandu-se, si facendu-se va fi resul-
tatulu multumitoriu pentru natiunile patriotice.

Se n'tielege de sine, ca noi amu fi voitu, cá regimulu sa
fia convocatú acést'a dieta pe bas'a legei electorale din 1863,
si candu dicemu acést'a, atunci mai amintimu si aceea, ca le-
gea acést'a electorala din 1863 ne pare nóue mai neteda, mai
drépta, si mai corespunditóre impregiuráriloru presente, de-
cátu legea anulu 1791 cu adausolu eii octroatu. Insa n'avemu
ce face, acum astfelu remâne, si sa sperámu, ca pre venitoriu
va fi mai bine, de aceea cátu ne voru iertá poterile si impre-
giurárele, sa ne folósimu de dens'a cá barbati romani.

Revista diuaristica.

In nrulu trecutu amu publicatu acte de de mare importan-
tia. Aceste acte dar cu deosebire manifestulu au produsu in
tóte partile politice ce esista in Austri'a o miscare electrisa-
tóre si ce e de miratu, ca manifestulu la cei mai multi de-si
de deosebite colori politice este bine priimitu.

(.) Cumca asemenea pareri se gasescu intre barbatii nostri, se vede
si din mai multi numeri ai jurnaleloru nóstre nationale.

Foile magiare, transilvane și netransilvane, în limbă magiara și nematiască, toate sunt entuziasmate de manifestul imperatesc, că de unu act care deschide o era nouă constituțională politică. „Kol. Köz.” în unul din articuli săi de fond purcede dela invinuirea carea li se face ministrilor de câtra centralisti, ca acei a nu aru avea programe, respundindu-le centralistilor ca programul e luminat, curat și legitim.

Ministri de acum nu și croiesc singuri calea, nici nu facu legi după creerii lor, ci se acomodează singuri după drepturile positive. Maiestatea Sa se exprimă în manifestu, ca regimului nu e iertatu a impune magiarilor cu puterea constituțională octroată, ca conceptul constituției imperiului depus în diplomă din Octombrie se da numai pe lângă inriurirea respectivă a legislației magiare și dice apoi ca prin această au făcutu M. S. destulul constituționalismului magiaru, pe cari dreptul îl posedu de o mie de ani și care e atât de precis exprimat în dicerea latină „nihil de nobis sine nobis.”

Baronul Kemény dice în „Pesti Napló”, ca din a de 20 Septembrie în care au estu manifestul, va fi o di de eterna aducere aminte în istoria Ungariei pentru că este începutul unei ere noue și pline de speranțe. Pentru actul acestă de atât a ponderositate pentru viitorul cel mai îndepărtat, monarhul va fi salutat cu entuziasm de câtra toate popoarele se delă Carpați până la Adriă. Manifestul garantează integritatea Coronei S. Ștefanu, continuitatea de drept a Ungariei e acum de plin recunoscută, sancțiunea pragmatică și au luat loculu ce i se cuvine. În decursul articolului și exprima bucuria pentru că monarhul carele sta desupra tuturor intereselor și partitelor au gasit modul de a deslegă cestiunea cea grea fără de a vatamă ambițiunea barbată a magiarilor, statorindu principiul parității și apoi dice ca prin „sistarea” constituției februaristice s’au delaturat cu mijloce foarte puțin pedeci mari și ministeriul Belcredi au surprinsu popoarele de dincoace și de dincolo de Laită cu o programă, de carea se potu numai sa se bucure.

„Hon” aduce în legatură cu manifestul și rescriptul de conchiamarea dietei ungurești și le privește numai ca pe două acte ce se întregesc împrumutate.

Mai totu în același tonu scrie „Pester Lloyd” asigurându și densulă că și Napló etc. ca prin mesură această constituționalismul de dincolo de Laită nu se alterează întru nimic.

Mai cu rezerva vorbesc diariile germane de dincolo de Laită. Asia Press cea veche din Viena după ce concede ca nu se poate altcum delatură contradicerea ce aru fi urmatu din susținerea diplomei din Octombrie și patentei din Fauru în valoare pentru ună parte a imperiului și a o sistă pentru cealaltă, vine la rezultatul ca totuși trebuiau susținute, pentru că deca pertractările ce au a se face acum cu Ungaria nu aru aduce successul acceptat atunci aru remanea statul fără de nici un radimul constituțional.

Ost. d. P. e și mai acurată în apretuirile se se și asiă densă și exprima îndoielele se despre rezultatul cel asteapta cine va delă dietă în Ungaria și Croația. Ea combatte asertiunea ca reprezentatiunea imp. după legile sustătoare nu aru fi fostu realiziveră, din cauza, ca dietele respective nu au avutu încă ocaziune a se pronunță asupra acelei reprezentatiuni. Acum înse în fată faptul implinit se întorce și rogandu pe Ungaria, că sa fie crutiătoare cu continuitatea de drept a părților de dincolo de Laită, pledă pentru dualismu, dechiarandu federalismul caosu. — Alte diariile nemtiști iară sunt de credință ca legile fundamentale de statu din 20 Octombrie 1860 și Fauru 1861 sunt garantate tocmai prin manifestu; aru fi doritu înse ca în locu de cuventulu „sistare” sa se fie întrebuintiatu „suspendare.”

Nu numai manifestul dar și rescriptele privitoare la conchiamarea dietelor încă au facutu impresiuni pe care le vedem în diverse tonuri reproduse de diaristica. Pesti Hirnök dice ca fia-care cuventu din rescripte e o piatră scumpă a constituției gloriose.

Foile magiare din patria încă nu au cuvinte destule de a-si exprime bucuria accentuandu cuvintele „dieta comună” cari suntu privite de o anticipatiune a uniunii, ce are a se pronunță în dietă cea mai de aproape din Clusiu. N. Fr. Bl. însă aduce în nr. 134 o corespundință originală din Pestă în privință această, carea ne revoca în memoria promisiunile lui Pesti Napló de deunede, ca Ungaria nu va unificatiune ci numai uniune. Corespundință amintită dice între altele cam acestea:

Ce se atinge de tramitarea deputatilor transilvani la dietă ungurească, articolul V alu legi din 1848 dice: „Transilvaniă deca va vrea sa se unesca” prin 69 deputati. Cestiunea această momentosă, pe lângă toate legile inarticulate, are lipsa de propria decisiune a Transilvaniei. Dietă convocată la Clusiu după cum e cunoscutu se va ocupa numai cu uniunea. Într-aceea ori cum va fi, până acum se înverte lucrul numai pe lângă constatarea, ca Ungaria nici

decum nu dorește de a vedea în mijlocul ei precei 69 deputati esiti din alegeri directe. Numerul cauzelor, cari vorbesc pentru parerea această e mare; dar se aduc numai unele. După § 3 alu art. V de lege din 1848 trebuie că fia-care deputatu, pentru că sa potă funcționa că atare, sa aiba deplină cunoscință a limbii diplomatice, carea este numai cea magiara. Insa nu se pote pretinde ca deputatii transilvani Sasi ori Români fiindu, sa cunoscă limbă magiara asiă de bine încatu sa potă corespunde pe deplin mandatului lor. Ce aru dice omenii în casă deputatilor din Pestă, candu într’o buna dimineață s’aru pomeni, ca resuna limbă română, ori chiaru nemtișca din gură vre-unui deputatu ardelenu, nu e de a se erui aici. Amintesce apoi de Croatul carele s’a încercatu a vorbi latinesce în dietă din Pojonu, și de consecințele unora asemenea incidente care aru surpă totu edificiul „limbii diplomatice” edificatu cu atât a truda, deca s’aru întemplantă ceace după dreptu nu se pote nega natiunaltatilor și s’aru folosi în dieta de limbile lor materne. Dreptul acestă care s’aru concede natiunilor nemagiare din Transilvaniă se întielege de sine ca aru trebui sa se estinda și asupra natiunilor slavice și române și din țera Ungaria și atunci confuziunea babilonica în editiunea cea mai modernă aru fi gată.

Sunt șeptesprezece ani candu au pasit în Transilvaniă, unde mai înainte conceptul de esistență politică eră esclusiv numai celă după împărțirea țerei, — cestiunea natiunaltatilor pe prosceniu. Mai înainte cunoscă omul acolo numai trei ținuturi deosebite, numite a Ungurilor, Securilor și Sasilor, Români cari se afla în toate trei ținuturile nu se bucurau de drepturi politice. Astăzi nu se mai vorbesce de o împărțire după aceste ținuturi; sunt însă patru natiunaltati, cari politicesc nu se afla tocmai într’o stare de invidiatu laolaltă. Precum se vede certă natiunaltatilor va dură încă tempu îndelungat în această țera muntoasă și Ungaria de siguru nu va dori că certă această sa o veda straplantată în dicasteriul delă Budă. Ce pote sa dorască Ungaria e, ca cele patru natiunaltati ale Tranniei sa-si termine certă a casa și această e unu motivu însemnatu, care va înduplecă pe Ungaria a realisă uniunea numai în ore care mesura. Ungaria nu va îngustă autonomiă Tranniei, îndestulindu-se a i se tramite de aci deputati în modul după cum se întemplantă înainte de revoluțiune cu Croația. Ca Ungaria n’u ambla sa fusioneze prin unificatiune Transilvaniă cu Ungaria, această o au disu unele voci remarcabile încă demultu.

Aradu 13/25 Septembrie. Eramu în presupunere, ca după o contielegere de aici, publiculu nostru cititoriu până acum va fi pus în cunoscință celoru întemplate la noi Domineca, în 5/17 a lunei acestei, la solenă publicare și predare a diplomei prenalte, privitoare la reconstituirea și amplierea diecesei aradane dar după ce aflaiu, ca unele împregiurări demne de consideratiune deocamdata impedecă condeiulu ce fusese recercatu a descrie solenitatea dilei amintite, socotu a nu fi de prisosu, deca me voi încercă a da în colonele acestui pretiutu diariu alu nostru macaru numai în miniatura iconă atinsei solenități; cu toate ca despre această se acceptă o tractare mai din adinsu în diariulu nostru patriotic „Concordia” din unu condeiu ageru și mai bine deprinsu, care au și primitu pe sine această provincia.

Festivitatea natiunala-bisericesca întemplantă aici în 5/17 Septembrie, în esentialu se reduce la publicarea prenaltei diplome imperatesci din 6 Iuliu a. e. prin care după reînfiintarea Mitropoliei natiunali pentru poporul greco-resaritenu din Ardealu și Ungaria, se reconstitue Episcopatul sufraganu alu Aradului, și anume se latiesce cu comunele române din protopopiatele: Hasiului, Lipovei, Temisioarei, Cianadului, Chichindei, și alu Becicherecului-mare, cele ce până acum au estu sub Episcopii serbesca din Temisioră; — noi înse neavem până acum alta ocaziune bine venită, asiă-dara sub chipulu unei părți, serbarămu inaugurarea întregului: a Mitropoliei noastre natiunali, după carea de atâți ani ostarămu cu neastemperu.

Astfelu au fostu cuprinsa însemnata actului pomnitu de câtra intergulu cleru și poporu diecesanu; pentru aceea nu au lipsit a participă la atinșă festivitate unu numeru frumosu chiaru și dintre acei barbati fruntasi ai nostri din părțile banatene, cari până în oră din urma cu tota barbătiă se luptara pentru unu rezultat ma eclatante, — pentru castigarea unei Episcopii natiunale în Temisioră, în locu de a se adnesă părțile lor câtra Aradu. — Domnii acesti s’au făcutu, și-si voru face și în viitoru datorință, și noi credem: ca nu voru lipsi nici în alte părți române, cari sa sprijinesca inteniunile lor cele salutarii, îndatace trebile nostre bisericesci în formă lor de acum se voru consolidă, și verutea noastră se va radică la o potentia aptă pentru castiguri noue, după indegotarea împregiurărilor din viitorime; — până atunci frații banatieni adnesati câtra Aradu potu fi — precum în faptasi suntu — năngăieți: ca au ajunsu totuși odată sa devina sub o gu-

vernare bisericăscă națională, din partea căreia pe calea culturii nu voru mai întâmpina acele impedcări, de care cu totu dreptul se tenguiau în timpurile trecute.

De-si convocările episcopesci la solenitatea acésti s'au făcutu cu o rezervă, ce se vedea o pretinde împregiurările noastre politice: s'au prevediutu totuși o concurență mare de participanți la acésti solenitate, cari nu aru fi încaputu în biserică cea interimală de lemn; de aceea Présânti'a Sea Parintele Episcopu diecesanu Procopiu Ivacicovicu pentru festivitate au desemnatu biserică nouă catredrale, carea — cu tôte ca instructiunea ei din launtru încă lipsește mai detotu, — prin serginti'a parochiloru locali și a curatoriloru bisericesci, la cari mai în urma se altură în persóna chiaru și Présânti'a Sea Episcopulu, în presér'a solenității s'au adusu în stare, de a se poté tine întrens'a cultulu domnediescu.

Că Comissariu regescu la actulu acésti s'au funcționatu multimeriatulu comite supremu alu Comitatulu aradanu, domnulu Georgiu Pop'a; era publiculu au statu din autoritățile civile și militare de aceea; din 15 Protopopi ai diecesei, alti doi fiindu bolnavi; din unu numeru fôrte însemnatu de preoti și lumeni din tôte părțile diecesei, și din alti privitori, pre cari solenitatea iau atrasu la sine. La sânt'a Liturgia, sub pontificarea Présântiei Sele Parintelui Episcopu diecesanu, au asistatu trei Protopopi și câți-va preoti din Banatu, pe lângă alti Protopopi și preoti din părțile ungurene.

Înainte de începerea santei Liturgii, o deputatiune numeroasă pe optu carete au pornitu dela biserică către castelulu comitatensu, spre invitarca domnului comisariu regescu la solenitate, carele la 9 ore dimini'ti'a, între sunetulu clopoteloru și bubuitulu tréscuriloru au și sositu la biserică, petrecutu de aceeași deputatiune, unde în portalulu bisericei fu priimitu cu o cuvântare scurtă de pontificantele Episcopu în tôte ornatele archierești, apoi între clerulu asistinte fu petrecutu la tronulu radicatulu pentru densulu fatia cu tronulu archiereșcu. — Facându-se numai de câtu linisce deplină, Ilustr. Sea Comissariulu regescu din pól'a tronulu tinu o alocutiune către Episcopulu diecesanu și către adunare, talcuindu însemnatarea actului și deosebi grati'a cea préparintésca a monarchului, cărui'a avemu a multiamí rezultatele frumoșe pe terenulu bisericesc; apoi prin Secretariulu seu domnulu Protonitariu comitatensu Nicolau Philimonu dede citire diplomei prénalte, mai întâiu în testulu originalu latinu, pe urma și în traducere pe romanie; — gratulandu dupa aceea Episcopulu, clerulu și poporulu castigurile cele mai prospete, au predatu Episcopulu diecesanu Diplom'a spre pastrare perpetua.

La cuvântarea Domnului Comisariu regescu au respunsu din treptele scaunulu archiereșcu Présânti'a Sea parintele Episcopu, descoperindu multiamire omagială Maiestății Sele pentru înființarea Mitropoliei noastre naționale și pentru celelalte consecări ale acésti acti maretii; au fericitatu apoi pre D. Comisariu reg. pentru virtutile lui cele rari, prin care si-au castigatu stim'a totoruru, increderea guvernulu și rangulu înaltu, ce-lu îmbracă; — în urma cu cuvinte dulci parintesci s'au întorsu către cleru și poporu, mai alesu către celu din părțile banatieni, postindu cu deosebire pre cleru: a lucră cu energia și multa răbdare în vi'a Domnului, spre folosulu poporulu și concreditu; la ce apoi D. Prot. alu Hasiasiulu, Const. Gruciu, în numele clerulu și alu poporulu din părțile banatieni, într'o cuvântare fôrte acomodată, au descoperitu Preasântiei Sele parintelui Episcopu simțirile cele fiesci de supunere și ascultare către Archipastorulu loru naționalu.

Sub tôte trei rânduri de cuvântări, la apintirea numelui Maiestății Sale cum și, înalteloru persóna: a Comisarulu regescu, a Mitropolitulu nostru naționalu, și a episcopulu diecesanu, adunarea au proruptu în strigări însufletite „sa trăiescă!“ la ce afara se dede de atâtea ori resunetu cu tréscurile. — După acestea Preasânti'a Sea Par. Eppu suindu-se pe amvonu, au intonatulu polichronulu pentru Maiestătea Sea Imperatulu, carea chorulu au cantatu întinsu „Multi ani“ și îndată Imnulu poporalu; apoi facându-se iarasi linisce, s'au începutu cultulu diecescu cu sânt'a Liturgia, carea astadata antăi'a ora s'au celebratu în nou'a biserică catedrală, ceea ce atătu în cele trei galerii, câtu și josu pâna chiaru în altaru era tescuită de preotime și poporu evlaviosu. — Biserică acésta nouă, din îndemnul solenității fôrte nimeritu au fostu apostrofată de către Preasânti'a Sea parintele Eppu cu testulu cunoscutu: „Luminéza-te lumineza-te noue Ierusalime! ca marirea Domnului preste tine au strălucitu.“ — Fiindu acum feriele de tómnă, au lipsitu la acésta solenitate chorulu clericiloru și alu preparandiloru, și loculu acelor'a l'au suplinitu vreo-câtiva invetatori, cari de-si n'au avutu tempu de a se deprinde în armonie: totuși au îndestulitu publiculu evlaviosu cu cântările executate, ce mai vertosu se poté ascrie preotiloru conducători: Duc'a, Arsiciu și Cost'a, cunoscuti și altcum de cântareți alesi.

Dupa încheierea santei Liturgii Domnulu Comisariu regescu între cantarea Imnulu poporalu au fostu petrecutu de Episcopulu pontificante și de clerulu asistentu pâna la caré't'a ce-lu acéptă în portalulu bisericei, cu care apoi s'au întorsu la castelulu comitatensu, petrecutu de aceeași deputatiune carea-lu însocisă și la venire.

La 2 ore după médiadi au fostu prândiu strălucitu în salonulu celu mare la „Crucea alba“, de 70 persóna, între care în frunte, de laturea Episcopulu și a Comissariulu regescu, se aflau autoritățile civile și militare. — În onórea óspetiloru sub totu prândiulu au resunatu diosu capel'a militară a regimentulu de infanteria, Archiducelului Salvatoru de Toscan'a; iară către capetu s'au radicatulu toastele pentru Maiestătea Sea Imperatulu și pentru cas'a Domnitórei; pentru Mitropolitulu Româniloru Andreiu Baronu de Siagun'a; pentru Cancellariulu de Curte Majlăth, și pentru Comissariulu regescu; apoi pentru Episcopulu diecesanu și pentru óspetii înalti. — Toastele aceste leau graitu Episcopulu diecesanu, Comissariulu regescu, și Locotenentele de Marsialu Campestru și Comandante alu fortăretiei aradane F. Greschke; după cari dlu avocatulu Ioanne P. Desséanu cu altu toastu au salutatu pro frății banatieni, adnesati către ungureni; eara în numele acelor'a în cele mai caldúrose cuvinte de frățietate au respunsu de o parte préstimatulu Capitanu alu cetății Temisiórei D. Petru Cermén'a, de alt'a D. Protopopulu alu Lipovei Ioann Tieranu. — La curtea episcopésca încă au fostu prândiu alesu de 24 persóna; într'amendóue locurile mai alesu au fostu reprezentate părțile banatieni, de care ne mijlocitu s'au atinsu solenitatea dilei.

Sér'a după 7 ore s'au improvisatu unu conductu de făclii, care spriginitu de capel'a militară mai susu atinsă, au pornitu dela institutul Clericalu către castelulu comitatensu, unde dlu avocatulu Ioanne P. Desséanu, în numele Româniloru, cari au participatu la solenitatea dilei, prin o cuvântare ponderósa an decoperitu Ilustritatei Sele Domnului comite supremu și comissariu regescu, alipirea către Monarchulu și multiamit'a către Ilustritatea Sea, pentru óstenelele ce leau pus și le pune necurmatu pentru binele patriei, națiunei și alu bisericei. — Ilustritatea Sea Comitele supremu, care din odaile de susu venise între poporu, — multiamí în cuvinte fôrte pretrunditóre pentru onórea contestată și adause: ca tôte bunătățile, de care se bucura națiunea și biserică, provinu dela însusi Maiestătea Sea Imperatulu, carele nici candu nu parascesce pre cei ce-i sunt alipiti cu credință. — Resunandu la acésti'a poporulu „sa trăiescă“ eara capel'a militară Imnulu poporalu, — conductulu s'au întorsu către resiedinti'a episcopésca.

Ací protopopulu Lipovei D. I. T. I. a r. a n. aruncandu o privire preste istori'a noastră bisericăscă, și cu deosebire reflectandu la aceea: ca — eum dice — „chiaru astadi se implinescu 165 de ani, de candu în Alb'a Iuli'a s'au încheiatu unu act, ce au avutu de urmăre îngroparea Mitropoliei noastre naționale.“ — dede cea mai via espressione bucuriei, ce o simte astadi poporulu românulu la reînvierea acelei Mitropolii, și cu deosebire părțile banatieni la dobandirea unui Archipastoriulu naționalu. — Présânti'a Sea Eppulu la salutările onorifice au respunsu din ferést'a resiedintiei cu înnascuta-i afabilitate, multiamindu poporulu adunatu, și urandu Maiestății Sele Imperatulu, apoi Mitropolitulu nostru, nu altcum patriei și națiunei multi ani fericiti.

Dupa tôte aceste solenitatea dilei s'au încheiatu cu o petrecere via în salonulu dela „Crucea alba“ unde pe lângă music'a unei bande locale tinerimea noastră de ambe sexe au petrecutu pâna târziu nóptea în dantiuri naționale.

Unu semnu de viétia și de vi'a interesare pentru prosperarea trebiloru noastre bisericesci au aretatulu inteliginti'a noastră la acésta ocaziune, componandu unu comitetu, care va avé pe cailé legiuite a lucră într'a-colo: că pentru regularea trebiloru noastre bisericesci preste totu, și deosebi pentru dotarea organeloru administratiunei diecesane, sa se încuviintidie o adunare diecesană, în carea în proportiune cuviinciósa sa fia reprezentatu clerulu și poporulu diecesanu. — Ceriulu binecuvintéze intentiunea acésti'a de totu crestinesca a inteligintiiei noastre, că asiá constituindu-ne bisericesc pe o basa firmă canonică, câtu mai curendu sa ne bucuramu de cele mai frumoșe rezultate ale reînvierei Mitropoliei noastre naționale!

Altu semnu frumosu de maturitatea poporulu nostru e: ca de-si la alte popóre cu asemene ocaziuni s'au îndatinatu a se întinde óspetie mari, a se aduce poporulu boi fripti, vase de vinu, s. a., și macarca starea materială de acum a Episcopiei aradane nu au iertatu a se face provisiune, decâtu numai pentru vre-o 90 de óspetii mai alesi, împártiti la „crucea alba“ și la resiedinti'a episcopésca: totuși poporulu nostru tieranu, care astadata nu au potutu avé parte de óspitalitatea Archiereulu seu, cuprindendu bine însemnatarea actului, cu de-

plina mangaiere s'au întorsu la ale sele ducandu cu sine bucuri'a castigului celui mai pretiuitu de câtu tôte ospetiele: alu unei vieti fericitóre pe bratiile bisericeii nòstre natiunali.

Sub tóta solenitatea acést'a animele romanimeii, afara de Maiestatea Sea Imperatulu si de Comissarulu reg.,— au fostu mai alesu incordate spre inaltii Ierarchi ai nostri natiunali, pre cari provedinti'a in persón'a Esc. Sele Mitropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a, si a Preasantieloru Sele, Episcopiloru: Procopiu Ivacicovicu si Ioann Popasu, i-au chiamatu, a intemeia pentru biserica nòstra unu viitoriu mai ferice; aru fi in sa nemultiamire: deca la unu momentu asiá serbatorescu, cum e solemnitatea, ce o delineaiu, nu ni-amu aduce aminte si de alti barbati, cari multu au ajutatu inplinierea dorintieloru nòstre, reinvierea Mitropoliei natiunale. — Scimu, ca pre'nalt'a resolvire a Mitropoliei nòstre, din punctu de vedere canonicu, s'au intemptatu la propunerea santulu Sinodu Carlovitianu; scimu, ca pâna au fostu in vieția fiertatulu patriarchu Raiacici, caus'a acést'a a nòstra nimicu n'au potutu inaintá; scimu din isvóre sigure si aceea: ca Santieni'a Sea patriarchulu de acum si Mitropolitulu Serbiloru, Samuilu Masirevis, petrunsu de necesitáțile poporulu romanu, ce au avutu ocaziune a le cunósce cá fostulu Eppu alu Timisiórei, din resputeri au spriginitu dorintiele nòstre pentru infintiarea unei Mitropolii române, coordonate cei serbesci; ba chiaru Santieni'a Sea in punctulu acést'a au avutu a se luptá cu spirite dusmanóse. — Acestui barbatu dara Biserica nòstra natiunala socotu ai fi detóre cu recunoscintia; pentru aceea asiú dori, sa vedu uniti pre toti Románii in acea oftare: cá pre acestu laudatu Ierarchu alu sororei bisericeii serbesci, Domnedieu sa-lu tina in pace la multi ani, cá asiá in tinuturile Monarchiei austriace, cele dóue bisericeii sorori gr. or., sub conducerea demniloru capi ai lor natiunali, sa in florésca spre binele popóreloru respective! Melarianu.

Nr. 40—1 CONCURSU.

La institutul clericalu gr. resarítenu románu alu Eparchiei Caransebesiului, care institutu s'a transpusu dela Versietiu in Caransebesiu, devenindu vacanta cátedra profesorala a II-a pentru sciintiele teologice, se escrie concursu spre ocuparea acestui postu, cu care e impreunatu salariulu anualu de 399. fl. v. a.

Petitionile concursuale inzestrate cu timbru cuvenitu se voru substerne pâna in 15/27 Octomvre a. c. Consistoriulu diecesanu gr. res. din Caransebesiu, fiindu provediute cu urmatórele atestate:

- 1) adevierintia de botezu, cá competitoriulu este de religiunea gr. resarítenu
- 2) ca acela a absolvitu studiele gimnasiale, eara dupa sistema vechie si cele filosofice, mai departe sciintiele teologice.
- 3) Adevierintia despre portarea lui morala si politica, precum si despre serviciulu de pâna acum.

Dela Scaunulu episcopescu alu Eparchiei gr. resarítene române a Caransebesiului.

Caransebesiu in 11 Septemvre 1865.

Nr. 41—1 Concursu.

Cu provocatiune la publicárele din anii trecuti pentru traducerea lui Tacitu si Iornandes prin Jurnalele romanesci, fácute, se scrie din nou unu Concursu, pâna la terminele josu insemnate.

1) pentru traducerea in limb'a romána a scripturiloru lui Tacitu, ce esistu, cumu-su: Agricola, Germani'a Istori'a, si Anales, pentru care s'au depusu de Domnulu Conte Scarlatu de Rosetti inca in anulu 1862. unu premiu de 100 fl. v. a. si care pâna acum cu interessulu lui s'au suitu la o suma camu de 1200 fl. v. a. si sporiulu interessulu care se va adauge pâna la terminulu scrisu.

2) pentru traducerea in limb'a romána a lui Iornandes care totu de predisulu Domnu Conte in anulu 1862 s'au premiata cu 250 fl. v. a. si care pâna acum cu interessulu lui au formatu o suma la 300 fl. v. a. si sporiulu interessulu care se va adauge pâna la terminulu scrisu.

Traducatoriul acestora clasici se poftescu cá traducerile fácute, si anume:

- 1) a lui Tacitu pâna la ultim'a Septemvre 1868.
- 2) „ „ Iornandes pâna la ultim'a Septemvre 1866, cu atátu mai multu, sa le tramita la subscriss'a Eforie in modulu usitatu, adeca insotiendu-si manuscrisele de o epistola sigilata, pe acári convertu, se stea scrisu unu motu óresi-cáre eara in launtru numele si locuinti'a concurentulu, — cáci nesosindu pâna la terminulu aratatu, traducerile opuriloru acelor'a — premiiloru preedise, Domnulu Premiatoru va da alta destinatiune totu in favóre literaturii.

Manuscrisele incurse se voru apretiu prin o comisiune

Redactoru respundiatoriu Zacharia Boiu.

competintia, iara rezultatulu atátu in privinti'a lui Tacitu, cátu si a lui Iornandes din preuna cu parerea aprobátore s'au desaprobatóre a comisiunei se voru aduce prin diuarie la cunoscintia onor. publicu la tempulu seu si cele premiate voru remané in dispositi'a Domnului Premiatoriu, fára a mai avea altu ce-va a pretinde traducatoriulu, de cátu premiulu destinatu cu interessulu lui pâna la tempulu premiárei.

Brasiovu in 30 Augustu 1865.

Dela Efori'a scóeloru centrale române de legea gr. orientale.

Nr. 37—2 Concursu de stipendii.

Devenindu vacante trei eventualminte cinci stipendii din fundatiunea Franciscu Iosefina si anume unulu de 200 fl. v. a. pentru unu ascultatoriu de vre-o facultate la universitate si alte dóue fia-care de câte 100 fl. v. a., eventualminte patru de câte 50 fl. v. a. pentru ascultatori la vre-o academia din Transsilvani'a in urm'a conclusulu Conferintiei tinute pentru afacerile fundatiunei in 5 Septembre a. c. se deschide prin acést'a Concursu.

Doritorii de a se impartási cu ver unulu din aceste trei eventualminte cinci stipendii, au sa-si adreseze la subscriss'a eforia celu multu pâna in 24 Septembre e. v. a. c. suplicele sele instruate cu Atestatu de botezu, de seracia, si cu Testimoniu de Maturitate seu academicu.

Sabiu 5 Septembre 1865.

Efori'a fundatiunei Franciscu Iosefina prin I. Popescu m. p. Secr. alu Eforiei

38—2 Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din comunele ort. or. in Protopresbiteratulu Dobrei, urmatórele:

1) Rosicani, impreunatu cu unu salariu anualu de 126 f., 100 mes. cucuruзу, 10 mes. fasole, 12 orgi de lemne, cortelu liberu si gradina pentru legumi;

2) Tis's'a, impreunata cu unu salariu anualu de 100 f. 80 mes. cucuruзу, 4 mes. fasole, 8 orgii lemne, cortelu liberu si gradina de legumi;

3) Pancu-Selisce, cu unu salariu anualu 100 f., 54 mes. cucuruзу 10 orgii lemne, cortelu liberu si gradina pentru legumi;

4) Lapajulu de susu, cu salariu anualu 200 f., cortelu liberu, 8 orgii lemne si gradina pentru legumi; si

5) Fintoagu, cu salariu anualu 80 f., 74 mesuri cucuruзу, 8 orgii lemne, cortelu liberu si gradina pentru egumi.

La care se deschide concursu pâna in 20 Septembre a. c. st. v.,— doritorii de a ocupa un'a statiune din cele mai susu díse, au a-si asterne concursele lor la subscrissulu timbrate pâna la disulu terminu, dovedi:

- a) ca suntu de religiunea orientali dreptcredinciosi,
- b) ca suntu clerici ori pedagogi absoluti,
- c) ca suntu cantareti buni, si au cunoscintia tipiculu,
- d) ca suntu in privinti'a morala si politica cu caracteru nepetatu,

e) cu adevierire despre ocupaciunea avuta, si

f) fiindu casatoriti, traiescu cu sociele lor in frica lui Domnedieu dupa bunacuviintia.

Districtualu Inspectoru alu Tractulu Dobrei.

Dobra 5 Septembre 1865.

Nicolau de Crainicu m. p. Protopresbiteru.

Nr. 39—1 Concursu.

Spre ocuparea postulu nou invetiatorescu la scóla romána gr. res. din Comun'a Belleanu, pentru a II-a Classa normala, se deschide Concursu pâna la 1 Octobru a. c. cu carea este impreunatu unu salariu anualu de 200 fl. v. a. cuartiru liberu, cu camara, pivnitia, curte separata cu gradina de legumi, — 3 stângini lemne de focu, si de totu copilulu la scóla umblatoriu câte o ferdela bucate; — care salariu se va da la t tu pátrariulu de anu regulatu: jumetate din fondulu scólei si jumetate dela Cass'a comunala; iara pe viitoriu deca se va arata sporu bunu, salariulu se va mai imulti. —

Doritorii de a ocupa acestu postu; au de a-si asterne cererile sele cu mâna propria scrise, si dupa lege timbrate, la subscrissulu documentandu,

- 1) ca suntu románi de relegea gr. resarítenu,
- 2) ca suntu clerici seu pedagogi absoluti,
- 3) ca suntu cantareti bisericesci, si sa scia limb'a romana bine,
- 4) ca suntu in privinti'a morala nepetati; si
- 5) deca suntu casatoriti, ca traiescu cu sociele lor in frica lui Ddieu nevinovati.

Fogarasiu 26 Augustu 1865.

Petru Popescu m. p. Prot. res. alu Tract. I alu Fagarasiulu si Insp. scol. District.

Editura si tipariulu tipografiei archidiecesane.